

Európában semmit sem adnak ingyen

Az őszi hangversenyévad kezdetével elindult a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége (MSZZSZ) és a Művészetek Palotája együttes képzési programja is. Az első előadást két neves uniós szakértő Dragan Klaić és Sonja Greiner tartotta.

Dragan Klaić funkcióját nehéz lenne röviden meghatározni, ha a honlapját megnézi az olvasó, láthatja, hogy egy cikk terjedelmét erősen igénybe venné az intézmények listája, amelyek valamilyen kapcsolatban állnak a Belgrádból a dél-szláv háború kezdetén elszármazott kulturális szakértővel. Magyar, vagy legalábbis budapesti szellemi központok vannak ezek között, Klaić tanít a Közép-Európai Egyetemen. Sonja Greinerrel könnyebb dolgunk van, ő ugyanolyan ismert, mint kollégája, hiszen az Europacantat főtükára többször megfordult Budapesten, tagja a Nemzetközi Zenei Tanács elnökségének is.

Dragan Klaić igen átfogó előadást tartott, amelynek talán legérdekesebb momentuma az volt, amelyben a kistérségi együttműködések fontosságára világított rá. Véleménye szerint ezek a kooperációk bár kevésbé látványosak, mint például a reprezentatív fesztiválok összekötései, de a jövő szempontjából lényegesen eredményesebbek. Annál is inkább, mert a globalizáció hatásait ezekkel lehet igazán kivédeni. Nemzetközi kulturális konzorciumokat érdemes létrehozni – nyilván azért, mert nem elég csupán a művészeket összehozni, egy-egy projektnek számos egyéb – üzleti, marketing, képzési, adminisztratív stb. – tényezője van. Ilyesfajta, 3-6 éves élettartamra tervezett konzorciumok létrehozására már van példa a kortárs táncosok körében, él olyan projekt, amely a koreográfiai műhely, a tréning, a produkció összességét együtt gondolja. Klaić felhívta a figyelmet arra, hogy egy-egy hétvégén milliók szállnak repülőre és utaznak az EU-n belül. Meg kell őket szólítani, persze nem mindegy, milyen módon, gondolni kell az Európában nagy számban élő emigránsok gyermekeire, hívni kell őket,

moziba, színház, kiállításra, hogyne érezzék magukat idegennek.

A több mint másfél évtizede főként Hollandiában élő kulturális elemző igen negatív véleményt fogalmazott meg az úgynevezett évadok és a kulturális intézetek kérdésében. Szerinte ezek pusztán a reprezentációt szolgálják, valódi hozadékuk nincs.

Klaićhoz kapcsolódva Sonja Greiner az együttműködés más aspektusát tárgyalta. A lobbizás eszközeiről, módjáról és szükségességéről beszélt. Megemlítette például, hogy a német szakmai szervezetek azt kívánják elérni, hogy a nemrég bevezetett kétféle bolognai képzési rendet reformálja meg az unió, mert – ahogy sokan Magyarországon is vallják – a művészeti felsőoktatásban ez a szisztéma hátrányos. Ebben, de sok más kérdésben is lehet, sőt kell közös kampányokat indítani. Mivel a politikusokhoz, mert egyrészt nem járatosak kulturális szakmai kérdésekben, másrészt nincs türelmük kimerítő anyagokat olvasni. Mindketten hangsúlyozták, hogy egy-egy akció – legyen az valamiféle együttműködés megszervezése, támogatás megszerzése, lobbizás – csak nagyon alapos, több hónapos előkészítő munka után képzelhető el. A határidő előtt, sebtében össze-rántott pályázatok eleve kudarcra vannak ítélve, mert az EU-ban semmit sem adnak pusztán kérésre.

A konzultáció után a MSZZSZ elnöke, a Nemzeti Filharmonikusok főigazgatója Kovács Géza elmondta a Zenekarnak, hogy ezeknek az összejöveteleknek a célja és az ő személyes törekvése is, hogy a hazai szakmát segítsék elszakadni a sok esetben provinciális szemléletől. „Ne sebek nyalogatásával, panaszokkal, nem létező démonok emlegetésével magyarazzuk esetleges sikertelenségünket. A világ óriásit változott az elmúlt években. *2004 előtt hajlamosak voltunk kis országként definiálni magunkat. És egyszer csak közepes ország lett belőlünk az Európai Unióban. Darwin úgy vélte, hogy nem a legértelmesebb, a legokosabb, és talán nem is a fizikailag legerősebb fajok élnek túl a kríziseket, hanem azok, amelyek legjobban képesek alkalmazkodni a változásokhoz.* Az 1970-es '80-as években a magyar zenekarokat helyzetét

meghatározta, hogy volt egy Interkoncert és az Interkoncerten keresztül gyakrabban vagy sűrűbben elvitték őket turnékra, néha Nyugat-Európába vagy a tengerentúlra. Megspórolták a rapidjüket, ették a Globus konzervet, ültek rossz buszokon, megszálltak a városszéli szállodákban. Amikor 30 forint volt a hivatalos márka árfolyam, csináltak belőle 100 forintnyi értéket és erre nagyon büszkék voltak. Közben föl sem tűnt, hogy a hit, miszerint mi zenei nagyhatalom vagyunk, egyre inkább morzsákra hullik szét.”

Néhány magyarországi zenekar igazgató részt vett 1993-ban azon az egyhetes kurzuson, amelyet a Londoni Szimfonikusok és a British Council szervezett, Solti György kezdeményezésére. „Ez sokunk számára maradt emlékezetes élmény – szögezte le Kovács Géza. – Azt a nagyon egyszerű és közismert alapvetést értették meg velünk, hogy nem elég halat adni a szükölködőnek – ez persze szimbolikusan értendő –, többet ér hálót adni, és megtanítani halászni. Tehát arra, hogy a piaci viszonyok között, az állami támogatás csökkenésének időszakában miként lehet zenekarokat korszerűen és eredményesen menedzselni. Mi a szponzorálás, mi a marketing, mi a PR és így tovább. Reveláció volt a londoni kollégákkal beszélgetni. Ettől kezdve nem lehetett más céloim, minél több ilyen „szemfelyitő” találkozást létrehozni. Meghívtam a kurzus előadóit Budapestre, hogy egy háromnapos szeminárium keretén belül itt folytassuk az ismeretszerzést. Miután 1996-ban a Performing Arts Employers Associations League Europe, az európai előadó-művészeti szövetség a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségét teljes körű tagjává választotta, több alkalommal ide hívtam a PEARLE konferenciáját, hogy az igazgatók és a menedzsmentbeli kollégák találkozhassanak másként gondolkodó és talán eredményesebben működő nyugat-európai, sőt észak-európai zenekarvezetőkkel és menedzserekkel.”

Miután megnyílt a Művészetek Palotája, az intézmény vezetői támogatták az ötletet, hogy legyenek rendszeresen hasonló szakmai képzések és konzultációk itt, a Műpában. „Igyekszünk a legjobb szakembereket